

Fővárosi Ítéltábla
9. Pf. 20.354/2012/4.

A Fővárosi Ítéltábla a pártfogó ügyvéd által képviselt felperesnek dr. Szabó Klára jogtanácsos által képviselt Nógrád Megyei Kormányhivatal (3100 Salgótarján, Bartók Béla út 10.) I.r. és **Tar Község Önkormányzata Polgármesteri Hivatal** (3073 Tar, Szondi út 92.) II.r. alperes ellen **kártérítés** iránt indított perében a Nógrád Megyei Bíróság 2011. október 18. napján kelt 25. P. 20.564/2011/7. számú ítélete ellen a felperes 2012. január 5. napján 8. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli. A fellebbezési eljárásban a pártfogó ügyvéd díja a felperes terhére esik.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás:

A felperes 2011. június 20. napján előterjesztett keresetében 500.000 Ft nem vagyoni és összesen 659.000 Ft vagyoni kár megtérítésére kérte egyetemlegesen kötelezni az alpereseket. Keresete azon alapult, hogy Tar Község Önkormányzatának jegyzője 2009. május 15. napján meghozott 671-5/2009. számú határozatával a rendelkezésre állási támogatása folyósítását 2009. május 14. napjával megszüntette, ezt a határozatot az Észak-Magyarországi Regionális Államigazgatási Hivatal másodfokú hatóság számon helybenhagyta. A támogatás visszavonásának oka az volt, hogy a felajánlott munkalehetőséget nem fogadta el. A Nógrád Megyei Bíróság a közigazgatási határozat felülvizsgálata során meghozott 10. K. 20.885/2009/6. számú ítéletével mindkét határozat jogellenességét állapította meg. Ezt követően az I.r. alperes az elmaradt járandóságát (28.500 Ft/hó) 2009. évben kifizette. Tar Község Önkormányzatának jegyzője 2010. június 11. napján meghozott 801-10/2010. számú határozatával a rendelkezésre állási támogatás folyósítását 2010. június 8. napjával újfent megszüntette, és az Észak-Magyarországi Regionális Államigazgatási Hivatal másodfokú hatóság számon e határozatot is helybenhagyta. A Nógrád

Megyei Bíróság a közigazgatási határozat felülvizsgálata során meghozott 10. K. 20.992/2010/14. számú ítéletével ez esetben is mindkét határozat jogellenességét megállapította. Az I.r. alperes az elmaradt járandóságot 2010. decemberében utólag kifizette. Mindkét esetben lett volna olyan munkakör, amit a felperes - figyelemmel az egészségi állapotára - el tudott volna látni, de ilyet nem ajánlottak fel. Nem vagyoni kárát alapozta, hogy az alperesek eljárásuk során emberként és képzett szakemberként megalázták. Hónapokon keresztül ellátatlan volt, emberi méltósága sérült, jövedelem hiányában megélhetése nem volt biztosított. Vagyoni kára a minimálbér és a járandóság közötti különbözetből adódott.

Az I.r. alperes a kereset elutasítását kérte. A nem vagyoni kár alapjául szolgáló kereseti előadásra tekintettel kifejtette, hogy a felperessel nem volt személyes ügyfél kapcsolata. Kizárólag a közigazgatási ügyben keletkezett dokumentumok alapján járt el. Ezek szerint a felperes nem rendelkezett érettségivel és hat szakmai végzettséggel, a felperes kizárólag könnyűgépkészelői felnőttképzésben szerzett és Ytong-szerelő továbbképzésen kapott végzettségről csatolt igazolást, mely végzettségek nem vagy nem szükségszerűen használhatók a II.r. alperes működési körében. A nem vagyoni kár tekintetében tevékenysége és az érvényesített követelés közötti okozati összefüggés hiányára hivatkozott. A vagyoni kár tárgyában pedig előadta, hogy semmiféle bizonyíték nincs arra, hogy a felperest a kérdéses időszakban a minimálbér megillette volna, hogy annak elmaradása összefüggésben állna a tevékenységével. Önmagában a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata eredményeként történt hatályon kívül helyezés nem alapoz meg kártérítést. A számára kedvező bírósági döntések alapján a felperes tévesen jutott arra a következtetésre, hogy ő jelölheti ki a számára kedvező munkakört és a munkakörben kapható juttatás mértékét.

A II.r. alperes is a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy a felperesnek nem feltétlenül a II.r. alperesnél kell munkát találnia, más munkavégzési lehetőségeket is kereshet.

A Nógrád Megyei Bíróság 2011. október 18. napján meghozott 25. P. 20.564/2011/7. számú ítéletével a keresetet elutasította. Rendelkezése szerint a le nem rótt eljárási illetéket, és a felperes teljes pervesztése miatt a pártfogó ügyvéd munkadíját az állam viseli.

Ítéletének indokolásában rögzítette, hogy a Ptk. 349. § (1) bekezdése szerinti államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésének feltételei a jogellenes magatartás, az államigazgatási tevékenységgel okozati összefüggésben álló kár, az államigazgatási szerv vétkessége, felróható magatartása, továbbá az, hogy a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetve a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőséget igénybe vette. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az I.r. alperes jogelődje és Tar Község Önkormányzatának jegyzője a keresettel érintett közigazgatási határozatokat jogszabálysértően hozta meg, és ezen alapult a határozatok bíróság általi hatályon kívül helyezése. Ezt követően a felperes a részére megállapított rendelkezésre állási támogatást

megkapta, és abban jelenleg is részesül. A kialakult bírói gyakorlat szerint valamely jogszabályi rendelkezésnek az államigazgatási szerv részéről történő téves értelmezése, a bizonyítékok téves értékelése önmagában nem valósít meg jogellenes magatartást, ehhez nyilvánvaló és kirívó jogsértés szükséges. A jogértelmezési tévedés az alperesek kárfelelősségének megállapítására nem ad alapot. Az tehát, hogy a Nógrád Megyei Bíróság a közigazgatási perben a határozatok jogsértő voltát megállapította, nem eredményezi a közigazgatási szerv kártérítési felelősségét. A felperes - bírói felhívás ellenére - keresetét Tar Község Önkormányzata Polgármesteri Hivatalával szemben tartotta fenn állítva, hogy ez a hatóság volt az első fokon eljáró szerv. Ténylegesen az önkormányzat jegyzője járt el első fokon. A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 9. § (1), 36. § (2) bekezdései és a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény 5. §-a alapján az elsőfokú bíróság arra álláspontra helyezkedett, hogy a jegyző károkozó magatartásáért a Ptk. 348. §-a alapján az önkormányzatot terheli felelősség. A jegyzőnek a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szov.tv.) 33. §-a szerinti feladatkörében okozott kárért nem a polgármesteri hivatal, hanem munkáltatója, az önkormányzat tartozik felelősséggel. A II.r. alperes kártérítési felelősségét ez is kizárja. Az elsőfokú bíróság figyelmeztette a felperest az őt terhelő bizonyítási kötelezettségre abban a tárgyban, hogy az alperesek vele szemben kifejezetten a személye miatt, ellene irányulóan hozták meg a határozataikat. A felperes bizonyítást nem ajánlott fel, illetve az alperesek részéről megjelölendő személyeket kért meghallgatni arra, hogy a közmunkaprogram keretében milyen munkakörben dolgoznak, és ehhez képest részére milyen munkakört lehetett volna felajánlani. E személyek meghallgatása sem támasztotta volna alá azt, hogy a határozatok meghozatalára a felperes személye ellen irányulóan került volna sor, ezért az elsőfokú bíróság e bizonyítás lefolytatását mellőzte. Megjegyezte, hogy az I.r. alperesnek egyébként semmiféle jogszabályi kötelezettsége nincs arra, hogy a felperest a közmunkaprogram keretében foglalkoztassa, ez vonatkozik a II.r. alperesre is. Megalapozatlannak minősítette azt a felperesi hivatkozást, miszerint az alperesek jogszabályoknak megfelelő határozata esetén ő munkát végezhetett volna, és a rendelkezésre állási támogatásnál nagyobb mértékű jövedelemre tehetett volna szert. Egyébként a támogatást a felperes részére utólagosan kifizették. Azt sem tartotta levezethetőnek az elsőfokú bíróság, hogy a jogszabályoknak megfelelő döntés esetén a felperes bizonyos munkakörökben biztosan dolgozhatott volna a II.r. alperesnél, mert a II.r. alperesnek illetve az önkormányzatnak nincs foglalkoztatási kötelezettsége. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy a feljegyzett illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján, a pártfogó ügyvéd munkadíját pedig a Pp. 87. § (2) bekezdése alapján az állam viseli.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását és az alperesek egyetemleges marasztalását kérte a kereseti kérelemben megjelölt kár megfizetésére. Előadta, hogy a II.r. alperes közterületi karbantartó munkakörre ajánlott fel részére közmunkát, amit képzettségére tekintettel méltánytalannak tartott, de amelyet egészségi állapota miatt sem tudott volna ellátni. A II.r. alperes

elmulasztotta a kötelező foglalkozás-egészségügyi szakorvosi megkeresést. Állította, hogy a településen volt olyan munka, amit egészségi állapota mellett el tudott volna látni, de a polgármester ragaszkodott ahhoz, hogy az általa felajánlott munkakört lássa el. Az első eljárásban még nem, de a második során már elküldték foglalkozás-egészségügyi vizsgálatra, de az annak eredményeként meghozott véleményt nem tudta elfogadni, a másodfokú orvosi vélemény szerint pedig térdelő, guggoló munkát, állást, járást igénylő munkát tartósan nem végezhet. Ilyen feltételek mellett is lett volna olyan betölthető munkakör, amit el tudott volna látni, de ismeretei szerint azt egészséges sorstársa kapta. A II.r. alperes többszöri jogellenes döntése emberként, szakemberként egyaránt megalázta, ezen alapult vagyoni és nem vagyoni kár megtérítésére irányuló igénye. Az elsőfokú bíróság tévedett, az alperesek a közhatalom gyakorlása során kifejtett tevékenységükkel okozták a kárt, és ezt jogerős ítélet meg is állapította. A Szoc.tv. 35. § (2) bekezdésének megfelelően munkát szeretett volna végezni, de ez nem volt lehetséges. Az állami támogatás felhasználásával elrendelt közmunka során a polgármester, a jegyző visszaélésszerűen nem dönthet a rászorulóknak foglalkoztatásáról. Hajlandó volt a munkavégzésre, szüksége is lett volna rá, de csak az egészségi állapotának megfelelő munkát tudott volna ellátni.

Az alperesek fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

A felperes fellebbezése folytán az elsőfokú ítéletnek nem volt jogerőre emelkedett rendelkezése (Pp. 228. § (4) bekezdés). A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet egészében bírálta felül.

A felperes fellebbezése a következők szerint nem alapos.

A felperes az alperesek közhatalmi tevékenysége keretében kifejtett magatartása miatt érvényesített a Ptk. 349. § (1) és 339. § (1) bekezdése szerinti kártérítési követelést. A kártérítési felelősség megállapításának feltételei ez esetben - ahogy azt az elsőfokú bíróság helyesen megállapította -, a jogellenes és felróható magatartás, a kár, e kettő közötti okozati összefüggés, a rendes jogorvoslat igénybevétele, vagy a kár rendes jogorvoslattal el nem hárítható volta. A kártérítési felelősség speciális feltétele teljesült, a felperes a sérelmezett jegyzői határozattal szemben a rendes jogorvoslatot igénybe vette. A felperes ezen túl is ment, hiszen a kedvezőtlen jogerős közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálatát is kérte. A Nógrád Megyei Bíróság 2009. szeptember 21. napján meghozott 10. K. 20.885/2009/6. számú ítéletével az I.r. alperes számú határozatát az elsőfokú határozatra kiterjedően hatályon kívül helyezte, mert a felperes egészségi állapotának vizsgálata nélkül nem volt megállapítható, hogy a felajánlott munka elvégzésére alkalmas-e, ennek hiányában viszont az sem volt megállapítható, hogy a felperest terhelte volna a felajánlott közterületi karbantartói munka elfogadásának kötelezettsége. Emiatt nem volt helye az aktív korúak ellátására vonatkozó jogosultság megszüntetésének (Szoc.tv. 35. § (2) bekezdés, 37/F. § (1) bekezdés b) pont, a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény 25. § (2) bekezdés d) pont). A Nógrád Megyei Bíróság 2010.

december 20. napján meghozott 10. K. 20.992/2010/14. számú ítéletével az I.r. alperes számú határozatát az elsőfokú határozatra kiterjedően hatályon kívül helyezte, mert törvényi előírás megsértésével történt a felperes szociális ellátásának megszüntetése, a felperesnek nem volt lehetősége meggyőződni a felajánlott munka megfelelőségéről (Szoc.tv. 37/F. § (1) bekezdés b) pont). A közigazgatási perben meghozott ítéletek az alperesek jogellenes magatartását, így a kártérítési felelősség egyik elemét igazolják.

A felperes vagyoni és nem vagyoni kárt érvényesített. Vagyoni kárát az utólag egyösszegben folyósított rendelkezésre állási támogatás és a minimálbér különbözetében határozta meg. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felperest ilyen levezetés mellett kár nem érte. A felperes nem bizonyította, hogy lett volna olyan a II.r. alperes által felajánlható, számára egészségügyi szempontból megfelelő, más által be nem töltött munka, amit elfogadott volna. Az, hogy volt olyan munka, amit a felperes elvégzett volna, de az adott munkakört már más személy betöltötte, nem alapozza meg a felperesnek azt az igényét, hogy azt a munkát neki kellett volna juttatni.

A nem vagyoni kárát a felperes az emberi méltósága megsértésére alapozta. A Legfelsőbb Bíróság Pfv. IV. 20.509/2007/4. számú döntésében kifejtette, hogy „a polgári jog által biztosított személyiségvédelem körében az ember személyiségét alkotó lényegi tulajdonságok és ismérvek összessége jelenti az emberi méltóságot, és (külön nevesített személyiségi jogok hiányában) a személyiséget ebben a vonatkozásban ért támadás ad csak alapot az emberi méltóság sérelme miatti személyiségi jogvédelemre.” A felperesnek kell bizonyítania, hogy személyisége lényegét alkotó tulajdonságok és ismérvek miatt hozták meg az alperesek az adott tartalmú határozataikat, a rájuk kötelező előírásokat kifejezetten a felperes személyére tekintettel sértették meg. A felperes személye ellen irányuló közvetlen támadás hiányában a Ptk. 76. §-ában védett emberi méltóság megsértésének megállapítására nincs lehetőség.

Az alperesek kártérítési felelőssége bizonyított kár, továbbá az állított kár és az alperesek jogellenes magatartása közötti okozati összefüggés hiányában nem állapítható meg. Ezért az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor a keresetet elutasította, ítéletét a másodfokú bíróság a Pp. 253. § (2) bekezdésére figyelemmel helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban az alperesek ellenkérelmet nem terjesztettek elő, képviseleti tevékenység részükről nem állapítható meg, e tárgyban a másodfokú bíróság a rendelkezést a Pp. 239. §-a értelmében alkalmazandó Pp. 78. § (2) bekezdésére tekintettel mellőzte. A felperes számára engedélyezett költségmentesség (Pp. 84. § (1) bekezdés a) pont) folytán a le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a értelmében az állam viseli. A pártfogó ügyvéd díjára vonatkozó rendelkezés a Pp. 87. § (2) bekezdésén alapult azzal, hogy arról a jogi segítségnyújtó szolgálat fog rendelkezni.

, 2012. május 31.

Dr. Tölg-Molnár László sk.
a tanács elnöke

Dr. Madarász Anna sk.
előadó bíró

Dr. Hóbl Katalin sk.
bíró

A kiadmány hiteléül: